

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 1330/2020

Decizia nr. 1330

Sedința publică din data de 30 iunie 2020

1. Obiectul cererii de chemare în judecată:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București, secția a IV-a civilă, sub nr. x/2017, reclamantul A. a solicitat, în contradictoriu cu pârâta Societatea B. S.A., ca prin hotărârea ce se va pronunța: să se constate încălcarea dreptului la onoare, demnitate, reputație, imagine și la viața privată, prin formularea de către pârâtă a unor afirmații denigratoare, defăimătoare, ironice, batjocoritoare și mincinoase la adresa reclamantului; atragerea răspunderii delictuale a paratei în sensul obligării acesteia la repararea integrală a prejudiciului cauzat reclamantului, prin plata unei sume de 500.000 Euro reprezentând daune morale datorate pentru atingerea adusa drepturilor la onoare, demnitate, reputație, imagine și viață privată; obligarea paratei la publicarea, pe cheltuiala sa, a dispozitivului hotărârii judecătorești într-un ziar de largă circulație, precum și publicarea hotărârii pe toate site-urile pârâtei și în emisiunile C., D., E., F.; obligarea paratei de a înlătura toate articolele, materialele, postările și imaginile cu reclamantul, de pe toate site-urile sale; să se interzică pârâtei să mai publice informații, materiale sau imagini cu reclamantul și să se interzică paratei să o mai asocieze pe dna G. cu familia H..

În drept, reclamantul a invocat dispozițiile art. 40 din Decizia nr. 220 din 24 februarie 2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, art. 71-75 din C. civ., art. 252-254, 1349, 1357, 1372, art. 1382 C. civ., art. 192, art. 451 C. proc. civ., art. 6, art. 8 C.E.D.O., decizia nr. 457/27.01. 2012 a ICCJ, jurisprudența CEDO.

2. Hotărârea pronunțată în primă instanță:

Prin sentința civilă nr. 859/11.04.2018 pronunțată de Tribunalul București, secția a IV-a civilă, a fost respinsă cererea astfel formulată, ca neîntemeiată.

3. Hotărârea pronunțată în apel:

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul.

Prin decizia nr. 749A/14 mai 2019, Curtea de Apel București, secția a IV-a civilă a admis apelul astfel declarat. A schimbat în parte sentința apelată, în sensul că a admis în parte cererea formulată de reclamantul A. în contradictoriu cu pârâta Societatea B. S.A. A obligat pârâta la plata către reclamant a sumei de 30.000 euro, în echivalent în RON la data plății, reprezentând despăgubiri pentru prejudiciul moral. A obligat pe pârâtă să publice, pe cheltuiala sa, dispozitivul hotărârii într-un ziar de largă circulație și pe toate site-urile sale. A fost păstrată soluția de respingere a celorlalte capete de cerere.

4. Calea de atac exercitată în cauză:

Împotriva deciziei pronunțate de Curtea de Apel București a declarat recurs pârâta Societatea B. S.A., criticând soluția pentru nelegalitate. Criticile formulate de recurentă sunt următoarele:

Decizia din apel a fost pronunțată cu încălcarea art. 75 alin. (2) C. civ.

Norma menționată constituie o excepție de la regula atragerii răspunderii civile delictuale pentru culpa levissima, buna-credință înlăturând, în cazul exercitării drepturilor constituționale, caracterul delictual al faptei.

Art. 75 alin. (2) C. civ. determină ca fapta să fie una delictuală numai în măsura în care a fost săvârșită cu rea-credință, anume cu intenție, respectiv dacă jurnaliștii nu au vizat informarea publicului, ci au vizat încălcarea reputației și demnității persoanei.

Consideră recurenta că instanța de apel a constatat tocmai inexistența acestei rele-credințe, în acest sens fiind considerentul potrivit căruia "Curtea nu are elemente să rețină că intimata pârâtă a urmărit prejudicierea reclamantului, deși se remarcă stăruința acesteia în a difuza astfel de informații pe o durată de peste an și 6 luni, într-o manieră

recurentă.

Însă, așa cum reglementează art. 1.357 alin. (2) C. civ., răspunderea civilă delictuală este angajată și pentru culpa cea mai ușoară."

Instanța de apel a consacrat, astfel, existența condiției prevăzute de art. 75 alin. (2) C. civ., respectiv a bunei-credințe care determină neangajarea răspunderii delictuale.

Cu toate acestea, instanța de apel a încălcat art. 75 alin. (2) C. civ., și a făcut aplicarea art. 1357 alin. (2) C. civ., care însă nu este incident în speță întrucât ea nu este susceptibilă să înlăture aplicarea art. 75 alin. (2) C. civ.

Precizează recurenta că buna-credință a sa rezulta din următoarele circumstanțe factuale:

I. Subiectele prezentate aveau un vădit interes public: pe de-o parte exista interes cu privire la fenomenul violentei domestice, unul deosebit de îngrijorător la nivelul societății românești, iar, pe de altă parte, exista un interes atât față de persoana G., cât și față de familia H. (deci implicit față de reclamantul-intimat);

2. Intimatul-reclamant nu a fost subiectul vreunei din emisiunile recurentei acesta fiind adus în discuție în timpul transmisiunilor realizate în direct, de fiecare dată de către fosta sa soție, persoana publică, care a dezbătut subiectele prezentate prin raportare la propriile sale experiențe;

3. Prepușii recurentei, jurnaliști, nu au formulat nicio acuzație factuală cu privire la persoana sau conduita reclamantului-recurent;

4. În timpul discuțiilor, purtate în transmisiune directă cu G., jurnaliștii nu au folosit vreodată numele reclamantului-recurent, iar în singura emisiune în care fosta sa soție i-a pronunțat numele a fost prompt atenționată să nu îl mai repete.

II. Decizia din apel a fost pronunțată cu încălcarea art. 30 alin. (1) din Constituția României, normă care consacră inviolabilitatea libertății de exprimare.

În opinia recurentei, prin stabilirea unor despăgubiri în cuantum de 30.000 euro, instanța de apel a acționat tocmai în sensul descurajării libertății de exprimare, încălcând art. 30 alin. (1) din Constituție. Este dincolo de orice contraargument că valoarea despăgubirilor stabilite de instanța de apel este una enormă (jumătate din valoarea unei locuințe obișnuite).

Se arată că în considerentele deciziei nu se explică în concret coordonatele în care au fost afectate drepturile nepatrimoniale personale ale intimatului, astfel încât să se poată stabili dacă despăgubirile acordate sunt rezonabile și proporționale. Instanța tratează în manieră generică lezarea drepturilor personale nepatrimoniale la paginile 16-18 din decizie, fără a include în motivarea sa vreună referință concretă la intimatul-reclamant, la particularitățile personalității acestuia.

Se susține că lipsa acestei motivări determină caracterul arbitrar al despăgubirilor, iar acest caracter coroborat cu "valoarea enormă" a despăgubirilor, constituie o încălcare a obligației de a nu afecta libertatea de exprimare, deci o încălcare a art. 30 alin. (1) din Constituție.

5. Apărările formulate în cauză:

Intimatul A. a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepția inadmisibilității motivelor de recurs ce nu au fost invocate pe calea apelului.

De asemenea, se susține caracterul nefondat al susținerilor recurentei referitoare la încălcarea prevederilor art. 75 alin. (1) din C. civ. și a art. 30 alin. (1) din Constituția României.

6. Procedura de filtru

Raportul întocmit în cauză, în condițiile art. 493 alin. (2) și (3) C. proc. civ. a fost analizat în completul filtru, fiind comunicat părților, iar prin încheierea din data de 16.03.2020 Completul de filtru a admis în principiu recursul declarat de pârâta S.C. B. împotriva deciziei nr. 749A din 14 mai 2019 pronunțată de Curtea de Apel București, secția a IV-a civilă și a stabilit termen de judecată a cauzei în ședință publică, cu citirea părților.

S-a constatat, prin această încheiere, că pot fi analizate criticile concret formulate de recurentă din perspectiva motivelor de recurs reglementate prin art. 488 din C. proc. civ.

În ce privește incidentul inadmisibilității, invocat de intimat din perspectiva prevederilor art. 488 alin. (2) C. proc. civ., Înalta Curte constată că este nefundat, neputându-se reține o omisiune a recurentului de invoca în apel criticile pe care se fundamentează recursul pendinte în condițiile în care recurenta pârâtă nu avea interes să exercite apel, fiindu-i favorabilă hotărârea primei instanțe - prin care acțiunea în pretenții a reclamantului a fost respinsă ca neîntemeiată. Instanța de apel a reformat sentința apelată, stabilind astfel obligația pârâtei recurente de a plăti despăgubiri reclamantului, așa încât criticile din recurs sunt admisibile, ele tinzând la reformarea deciziei nefavorabile pronunțate de instanța de apel.

7. Soluția și considerentele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Analizând recursul în raport de actele și lucrările dosarului, de critice formulate, și de limitele stabilite prin art. 488 din C. proc. civ., Înalta Curte constată caracterul nefondat al acestuia în raport de considerentele care urmează a fi expuse:

A.O primă critică de nelegalitate pe care recurenta o susține - în coordonatele motivului de casare reglementat de art. 488 alin. (1) pct. 8 din C. proc. civ. - este în sensul că hotărârea instanței de apel contravine prevederilor art. 75 alin. (2) din C. civ., normă potrivit căreia fapta ar avea caracter delictual numai în măsura în care a fost săvârșită cu rea-credință. În opinia recurente, reaua credință la care se referă această dispoziție legală limitează sfera faptelor ilicite la cele care sunt săvârșite cu intenție, respectiv cele în care jurnaliștii nu au vizat informarea publicului, ci au vizat încălcarea reputației sau demnității persoanei.

În același context critic, arată recurenta că instanța de apel a statuat că "nu are elemente să rețină că intimata pârâtă a urmărit prejudicierea reclamantului, deși se remarcă stăruința acesteia în a difuza astfel de informații pe o durată de peste 1 an și 6 luni, într-o manieră recurentă", iar această statuare ar reflecta concluzia că nu a fost dovedită reaua credință pârâtei recurente.

Critica astfel susținută este în mod evident nefondată, pentru că ea rezumă forma de vinovăție a intenției la categoria intenției directe, anume aceea în care autorul urmărește rezultatul prejudiciabil al faptei sale.

În formularea acestei critici nu se ține seama nici de situația de fapt concret reținută în considerentele care preced considerentul (evocat concret de parte) la care se raportează critica, și nici de faptul că responsabilitatea juridică poate fi antrenată - chiar limitând vinovăția la forma intenției - nu numai în cazul intenției directe, ci și în ipoteza intenției indirecte, anume în situația în care autorul faptei, deși nu a acționat urmărind producerea rezultatului prejudiciabil, a acceptat posibilitatea producerii unei astfel de consecințe care era previzibilă.

Din considerentele deciziei recurate reiese cu evidență că s-a reținut, premergător considerentului pe care recurenta îl invocă, existența caracterului ilicit al faptei pârâtei recurente de a difuza informațiile prejudiciabile ca o consecință a împrejurării că această difuzare a fost făcută printr-o exercitare abuzivă a dreptului la liberă exprimare, cât și vinovăția acesteia pentru fapta astfel săvârșită, vinovăție determinată de împrejurarea că, deși a prevăzut sau măcar trebuia să întrevadă consecințele vătămătoare pentru reclamant ale difuzării afirmațiilor făcute de G., a permis difuzarea publică a acestor informații, acceptând așadar prejudicierea drepturilor reclamantului.

Relativ la cele două forme pe care le poate îmbrăca intenția, trebuie amintit că ele reies cu evidență din definirea legală dată, prin art. 16 alin. (2) din C. civ., acestei forme de vinovăție care antrenează răspunderea civilă, anume că "Fapta este săvârșită cu intenție când autorul prevede rezultatul faptei sale și fie urmărește producerea lui prin intermediul faptei, fie, deși nu îl urmărește, acceptă posibilitatea producerii acestui rezultat".

Ca atare, aprecierea instanței de apel în sensul că nu se poate reține că recurenta pârâtă a urmărit prejudicierea reclamantului intimat nu poate avea semnificația atribuită de recurent, anume aceea că s-ar fi constatat lipsa intenției (ori chiar buna credință) în demersul analizat. Respectiva apreciere a instanței de prim control judiciar, privită în contextul analitic în care ea se regăsește, evidențiază fără echivoc constatarea instanței de apel în sensul că pârâta recurentă a săvârșit fapta cu intenție indirectă, ca formă de vinovăție, fiind astfel configurată lipsa bunei credințe - care constituie una dintre cerințele esențiale instituite prin art. 75 alin. (2) din C. civ.

În acest punct al analizei, Înalta Curte notează că instanța de apel a evaluat faptele pârâtei recurente nu numai din perspectiva legislației naționale - anume art. 75 din C. civ. -, ci și din perspectiva exigențelor impuse de art. 8 și 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, acest mod de analiză reflectând o evaluare conformă exigențelor art. 22 alin. (6) din C. proc. civ. raportat la art. 20 din Constituția României, a drepturilor pe care părțile au înțeles să și le opună reciproc în cadrul litigiului pendinte, evaluare circumscrisă ansamblului criteriilor cumulativ stabilite prin art. 75 alin. (2) din C. civ. care prevede că "Exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o

încălcarea a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune".

Constatând că recurenta critică decizia instanței de apel, relativ la modalitatea de apreciere a invocatei bune credințe (în exercitarea dreptului la liberă exprimare), printr-o greșită raportare la un considerent singular pe care l-a desprins nejustificat din complexul context analitic în care el se regăsește, dar și cu neobservarea conținutului integral și coroborat al prevederilor art. 75 alin. (2) și art. 16 alin. (2) din C. civ., Înalta Curte constată caracterul nefondat al acestei critici prin care se susține că instanța de apel ar fi "consacrat prin urmare existența condiției prevăzute de art. 75 alin. (2) C. civ., respectiv a bunei credințe, care determină neangajarea răspunderii delictuale".

Se cuvine a fi amintit că, în lumina prevederilor art. 488 din C. proc. civ., recursul constituie calea de atac extraordinară în cadrul căreia poate fi realizat controlul judiciar exclusiv în privința unor aspecte care interesează nelegalitatea hotărârii instanței ierarhic inferioare și care sunt susceptibile de încadrare în cazurile de casare reglementate prin această normă de procedură.

Ca atare, instanța de recurs nu poate proceda la reevaluarea situației de fapt ori a probelor în baza cărora această situație a fost stabilită de instanțele de fond și apel, fiind ținută a verifica legalitatea hotărârii atacate prin raportare la situația ce a fost stabilită prin respectiva hotărâre.

Se constată că situația de fapt pe care recurenta o evocă prin motivele de recurs este diferită substanțial de cea reținută de instanța de apel, afirmând recurenta: că subiectele prezentate aveau un vădit interes public; că față de persoana G. precum și față de familia H. - și implicit față de reclamant - exista un interes; că reclamantul intimat nu a fost subiect al vreunei dintre emisiunile recurente pârâte, el fiind adus în discuție de fosta soție, persoană publică, iar subiectele au fost prezentate prin raportare la experiențele acesteia din urmă; că prepușii jurnaliști ai recurente nu au formulat vreo acuzație factuală la adresa reclamantului; că, în timpul discuțiilor cu G., jurnaliștii nu au folosit vreodată numele reclamantului iar soția acestuia a fost atenționată ferm să nu îi mai repete numele acestuia în singura emisiune în care l-a pronunțat.

Or, aspectele de fapt astfel susținute de recurentă au fost invocate de parte ca apărări în etapa judecării apelului, iar instanța de apel a constatat, punctual, caracterul lor nefondat în urma analizei probelor ce s-au administrat în derularea procesului. Situația pe care instanța a reținut-o a fost în sensul: că reclamantul nu este persoană publică, iar calitatea pe care tatălui acestuia a avut-o în urmă cu 20 de ani, aceea de șef al SRI, nu este de natură a justifica o calificare a reclamantului ca având statut de persoană publică față de care s-ar justifica dezbateri jurnalistice de interes public referitoare la viața sa privată; că emisiunile în discuție au fost concepute centrat pe persoana G. și a acuzelor aduse reclamantului, iar calitatea reclamantului de fiu al lui I. a fost folosită, în mod evident, cu scopul de a asigura un mai mare impact de audiență; că viața personală și conjugală a reclamantului, care nu este el însuși o persoană care să îndeplinească vreo activitate publică și de interes pentru comunitate, nu poate să reprezinte un interes legitim pentru public; că nu s-a dovedit vreo calitate a G. de natură a o califica drept persoană publică și față de care să se justifice un interes public legitim; că nu poate fi identificat un interes public legitim care să justifice expunerea publică a reclamantului cu privire la aspectele puse în discuție în prezentul litigiu; că dezbaterile purtate pe tema violenței domestice, în legătură cu persoana reclamantului intimat, au constituit o exercitare a dreptului la liberă exprimare dincolo de limitele sale admisibile, excesivă și nerezonabilă pentru că acesta a fost folosit drept "exemplu" pentru un comportament descris (în cadrul emisiunilor) ca abuziv și imoral.

Ca atare, menționatele susțineri ale recurente, care tind a reliefa o situație de fapt ce nu coincide cu cea reținută de instanța de apel, nu pot constitui fundament al evaluării legalității deciziei civile supuse controlului judiciar, demersul recurente de a propune o altă situație de fapt ca reper al judecării în recurs fiind întreprins cu ignorarea trăsăturilor legale ce sunt specifice acestei căi de atac.

B. Cea de-a doua critică susținută de recurentă - în coordonatele aceluiași motiv de casare prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 din C. proc. civ. - este în sensul că decizia instanței de apel a fost pronunțată cu încălcarea art. 30 alin. (1) din Constituția României.

Concretizând critica astfel formulată, susține recurenta că stabilirea cuantumului despăgubirilor la nivelul sumei de 30.000 euro este de natură a descuraja libertatea de exprimare conferită prin norma constituțională menționată. De asemenea, afirmă recurenta că în considerentele deciziei atacate nu se regăsesc explicații cu privire la amplitudinea în care au fost afectate drepturile nepatrimoniale ale intimatului, spre a se putea stabili dacă despăgubirile acordate sunt rezonabile și proporționale.

Înalta Curte apreciază caracterul nefondat al acestor susțineri ale recurente.

Din ansamblul considerentelor expuse în decizia recurată, prin care se constată temeinicia pretenției reclamantului - anume aceea că prin faptele pârâtei recurente a fost lezată dreptul acestuia la viața privată și la demnitate -și în special din considerentele care reflectă analiza referitoare la elementul prejudiciu, reies fără echivoc reperatele faptice pe care instanța de apel le-a avut în vedere spre a cuantifica despăgubirile acordate reclamantului intimat, acestea fiind: "importanța valorilor patrimoniale lezate, valori care vizează necesitatea de protejare a sferei vieții intime a persoanei, a relațiilor sale personale, a posibilităților și nevoilor sale de dezvoltare a personalității, în relație cu ea însăși și cu semenii". Totodată, reperate de cuantificare reies și din argumentele potrivit cu care: "sunt avute în vedere și gradul de lezare, ca și circumstanțele în care s-a săvârșit fapta, anume pe o durată foarte lungă de timp, afirmațiile denigratoare la adresa apelantului au fost difuzate pe multiple canale (TV și on-line) cu o audiență publică însemnată, ceea ce prezumă un impact foarte mare asupra publicului, imposibil de controlat. Mai mult, aceste informații sunt de natură a rămâne în memoria colectivă, producând astfel efecte pe o perioadă lungă de timp, ceea ce face ca prejudiciul cauzat să nu poată fi înlăturat total niciodată".

Argumentele astfel expuse reliefează cu evidentă raportarea instanței la circumstanțele particulare ale raportului juridic dedus judecății, fiind vădit nefondată susținerea recurente în sensul că instanța de apel ar fi făcut o evaluare arbitrară, lipsită de aptitudinea de a reflecta caracterul rezonabil și proporțional al despăgubirilor acordate reclamantului A..

Se cuvine a fi amintit că drepturile a căror lezare s-a reținut în speță sunt unele cu caracter personal, nepatrimonial, ele fiind lipsite de un conținut economic ce ar permite o valorizare aritmetică exactă. De aceea, despăgubirile ce se acordă pentru lezarea unor drepturi din această categorie trebuie stabilite/cuantificate prin raportare atât la circumstanțele factuale concrete și la intensitatea atingerii aduse acestor drepturi, precum și la trăsăturile de principiu ale drepturilor personale nepatrimoniale.

Or, în speță, instanța de apel a avut în vedere tocmai aceste reperate de evaluare - care nu au o consacrare legislativă, ele fiind desprinse din doctrină și din jurisprudența națională și cea a Curții Europene a Drepturilor Omului -, iar opinia recurente în sensul că suma de 30.000 euro stabilită cu titlu de despăgubire ar fi una enormă nu este de natură a reliefa nelegalitatea deciziei recurate. Suma respectivă a fost dimensionată prin raportare la existența unei fapte ilicite care s-a întins pe o însemnată perioadă de timp și a produs consecințe vătămătoare profunde și de durată asupra unor drepturi care au o valoare morală însemnată pentru orice ființă umană . Prin raportare la contextul factual concret stabilit în speță, despăgubirea în quantum de 30.000 euro nu poate fi apreciată ca fiind contrară criteriilor de rezonabilitate și proporționalitate.

În ce privește susținerea potrivit căreia despăgubirile astfel cuantificate ar fi contrare prevederilor art. 30 alin. (1) din Constituția României pentru că ele ar descuraja libertatea de exprimare, Înalta Curte constată că acest argument este formulat cu ignorarea situației de fapt concret reținute în speță, anume aceea că au fost depășite limitele libertății de exprimare prin fapta pârâtei de a difuza public informații care au adus atingere drepturilor reclamantului la viața privată și la demnitate, respectiv că recurenta pârâtă a exercitat mod abuziv libertatea menționată.

Raportat la această situație de fapt, trebuie observat că despăgubirea la a cărei plată a fost obligată recurenta nu este o consecință a exercitării dreptului la liberă exprimare în limitele recunoscute prin art. 30 alin. (1) din Constituție - normă care consacră inviolabilitatea libertății de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public -, ci despăgubire este determinată de constatarea că s-a petrecut o serie de fapte care au depășit sfera de protecție asigurată prin menționata normă.

Chiar legea fundamentală - prin art. 30 alin. (6) din Constituție care prevede: "Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine" - stabilește limite ale libertății de exprimare, astfel că nu poate fi privit acest drept ca unul absolut, care să se bucure de protecție chiar și în situația în care el încalcă un alt drept fundamental - în speță dreptul la viața particulară și demnitate.

Având în vedere considerentele expuse, Înalta Curte constată caracterul nefondat și al acestui al doilea motiv de recurs susținut de recurenta pârâtă Societatea B. S.A..

Pe cale de consecință, în temeiul prevederilor art. 496 din C. proc. civ., urmează a se dispune respingerea, ca nefondat, a recursului astfel susținut de recurenta pârâtă Societatea B. S.A.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Respinge, ca nefondat, recursul declarat de pârâta Societatea B. S.A. împotriva deciziei nr. 749A din 14 mai 2019 pronunțată de Curtea de Apel București, secția a IV-a civilă.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 30 iunie 2020.